

Erfgoed heeft de toekomst (keynote) - Co Verdaas

Nederland is gemaakt door mensen. Wij verdedigden ons land het tegen het water, zowel uit het oosten als uit het westen, en ordenden het landschap. Dit ingrijpen in het landschap heeft de Nederlandse cultuur gevormd, maar ook een blinde vlek veroorzaakt. We vinden het normaal om met 16 miljoen mensen onder de zeespiegel te wonen.

De afgelopen 70 jaar was schaarste een van de belangrijkste uitgangspunten van ruimtelijke ordening in Nederland. Ons land staat nu voor de opgave om energieneutraal te worden. Dit heeft directe consequenties voor de ruimte, met name voor infrastructuur en de agrarische sector, want energie vraagt om een grote ruimtecapaciteit. Nederland is bovendien een dichtbevolkt land, per persoon is er steeds minder ruimte beschikbaar. Deze ontwikkeling zal ook aan ons cultureel erfgoed raken.

Een andere ontwikkeling is onze veranderende mobiliteit. Ontwikkelingen in de nabije toekomst, bijvoorbeeld op het gebied van elektrisch rijden, zullen van invloed zijn op de ruimte. Zo bestaat de techniek voor de zelfrijdende auto al, maar mag deze auto nog niet de weg op, omdat de wet nog niet is aangepast. Een vergelijkbaar vraagstuk is dat van huisvesting en (internationaal) vastgoed, waarop de groeiende economie, maar ook het opwarmen van de aarde hun invloed zullen uitoefenen.

Het is onmogelijk om al deze opgaven met elkaar in verband te brengen, maar Nederland telt nu 26 wetten die raken aan onze leefomgeving. De Omgevingswet tracht dit alles te wegen in één wet. Dat vraagt om samenwerken, om vertrouwen, maar ook om het maken van keuzes. Gemeente- en provinciebesturen wegen echter nog steeds op de 'klassieke' manier de kosten en opbrengsten van monumenten af. Wij moeten dan ook juist gaan rekenen met maatschappelijke modellen: van collectie naar connectie, van gebouw naar gebruiker, van gebouw naar gebied, van stenen naar "stories". Dit vraagt ook om nieuwe, niet voor de hand liggende partners.